

2022-04-05

TJÄNSTESKRIVELSE
Dnr KFKS 2022/333

Kommunstyrelsen

Uppföljning av Nackas miljöprogram

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens miljöutskott föreslår kommunstyrelsen att fatta följande beslut.

1. Kommunstyrelsen noterar informationen.
2. Kommunstyrelsen överlämnar uppföljningen till samtliga nämnder. Nämnderna ska i mål och budgetarbetet redovisa vilka åtgärder de vidtar för att nå ambitionerna i miljöprogrammet.

Sammanfattning av ärendet

Nacka kommun antog 2016 ett lokalt miljöprogram med sex miljömål: Begränsad klimatpåverkan, Frisk luft, Giftfri miljö, Rent vatten, God bebyggd miljö och Ett rikt växt- och djurliv.

Det samlade miljöarbetet i kommunen har under 2021 gått framåt. Sammanfattningsvis visar många av indikatorerna positiva trender; bland annat har minskning skett inom utsläppen av växthusgaser per person från energianvändning i bebyggelse och koldioxidutsläpp från tjänsteresor som sker med flyg som följd av restriktionerna under pandemin. Även mängden farligt avfall i soppåsen har minskat och andelen kommunala fordon som kan drivas med förnybart, ökat. De indikatorer som visar negativa trender är bland annat antal påstigningar i kollektivtrafiken, vattenförekomster med god kemisk och ekologisk status. Av miljöprogrammets 50 indikatorer bedöms främst miljömålen Begränsad klimatpåverkan och God bebyggd miljö ha störst andel indikatorer med positiv trend.

Detta ärende redovisar uppföljningen av de lokala miljömålen indikatorer, se bilaga 1.

Ärendet

Nackas miljöprogram antogs 2016 och sträcker sig till 2030. Programmet är baserat på sex miljömål: Begränsad klimatpåverkan, Frisk luft, Giftfri miljö, Rent vatten, God bebyggd miljö och Ett rikt växt- och djurliv. Syftet med uppföljningen är att genom beslutade indikatorer följa upp hur arbetet med att nå miljömålen fortlöper. Varje år följs målarbetet upp av kommunstyrelsen.

Utifrån uppföljningen kan slutsatser dras kring hur effektiva och tydliga indikatorerna är för att mäta utvecklingen. Under våren sker ett proaktivt arbete med indikatorerna som därefter resulterar i en formell översyn i samband med höstens mål- och budgetarbete. Indikatorer revideras då vid behov. Samarbete mellan kommunens egna verksamheter, företag och invånare i Nacka är grunden till ett bra miljömålsarbete.

Sammanfattade kommentarer per miljömål

Begränsad klimatpåverkan

De totala utsläppen av växthusgaser är nästintill oförändrade sedan förra årets mätning. Under året minskade fjärrvärmeanvändningen i kommunen jämfört med år 2020, medan elförbrukningen ökat. För att utveckla uppföljningen bör en justering ske framöver för indikatorn som mäter energianvändningen. Exempelvis genom att redogöra för utvecklingen av idrottsanläggningarnas energianvändning. Matavfall som skickats till biologisk behandling har ökat i kommunen mellan 2015–2021 till 31 procent. Under 2021 har även antalet laddbara fordon ökat i Nacka som geografiskt område.

Under miljömålet Begränsad klimatpåverkan beslutades två nya indikatorer under 2022, nämligen inköp av återbrukade möbler i kommunens verksamheter samt laddbara fordon i Nacka som geografiskt område.

Hälften av indikatorer inom miljömålet visar på en positiv trend men att det finns utmaningar inom exempelvis indikatorerna gällande klimatpåverkan från kommunens livsmedelsinköp och utsläpp av växthusgaser.

Frisk luft

Halten av partiklar och andra luftföroreningar ligger på fortsatt låga nivåer i de senaste beräkningarna för skolor och förskolor i Nacka. I Nacka finns inget överskridande av miljö kvalitetsnormer för partiklar och kvävedioxid på platser där människor stadigvarande vistas men däremot finns överskridande av miljömålen. De högsta halterna återfinns utmed Värmdöleden, i de västra delarna av kommunen. Under året har även kommunen deltagit i ett projekt för att testa hur hushåll kan minska bilresandet. Hushållen har fått möjlighet att testa olika alternativa resesätt, exempelvis elcykel och el-lådcykel. Samtliga indikatorer inom miljömålet visar på att flera av indikatorerna har en positiv trend och att flera av indikatorerna har en oförändrad trend. En indikator har också en negativ trend, nämligen påstigande i kollektivtrafiken vilket kan ha att göra med pandemin.

Under miljömålet Frisk luft beslutades tre indikatorers målnivåer justeras. Dessa är indikatorerna som avser att visa utvecklingen för utomhusluften vid förskolor och skolor.

Giftfri miljö

Kommunen har tagit fram en ny Avfallsplan som utgår från fyra övergripande mål: att förebygga avfall, att ge god service, tillgänglig insamling och engagera Nackaborna, att ha en hållbar och säker avfallshantering samt att minska nedskräpningen. Avfallsplanen gäller från 1 juli 2021. Under året antogs även Tillsynsplanen för miljöbalkstillsynen där konstgräsplaner och mikroplaster kommer vara ett fokusområde under 2022.

Indikatorn avseende andelen punkter på checklistan för giftfri förskola som förskolorna i snitt klarat av har ökat. Under hösten 2021 skickades en ny enkät ut till samtliga förskolor utifrån den checklista som finns för förskolor som visar att andel punkter på checklistan för giftfri förskola som förskolorna i snitt klarat av är 95 procent, vilket kan jämföras med 87 procent 2019.

Flera av indikatorerna visar på en positiv trend, så som mängd farligt avfall i soppåsen samt checklistan för giftfri förskola. Dock återstår utmaningar inom indikatorerna som berör livsmedel och miljömärkta varor. Detta kan ha att göra med globala problem så som råvarubrist till följd av Covid19 pandemin samt extrema väder så som översvämning och torka som kan ha påverkat utfallet. Inom området ekologisk mat så har det ekologiska lantbruket flaggats för eventuella importstörningar.

Rent vatten

Under året har satsningar för att rena Nackas vatten genomförts. Bland annat har fällning av fosfor skett i Bastusjön med stöd av medel från kommunens miljö- och klimatfond samt från Nacka Vatten och avfall AB. Under året har även sjöklippning genomförts i ett tiotal av Nackas sjöar för att hålla vattenytan öppen. Det är positivt för miljön i sjöarna eftersom en kraftig vegetation tär på sjöarnas syreinhåll.

Samtliga indikatorer som mäter vattenförekomster och övergödning är dock oförändrade sedan föregående år men genomförda åtgärder bedöms ge effekt på sikt. Antalet enskilda avlopp i kommunen har minskat, men behöver avvecklas i snabbare takt för att målet om 350 stycken enskilda avlopp ska nås till 2030. Andel båtar som inte använder giftiga båtbottnfärger har ökat i år från 37 procent 2019 till 56 procent 2021.

God bebyggd miljö

Arbetet med att ta fram en klimatanpassningsplan för kommunen har påbörjats. Under 2021 har ett arbete pågått med att ta fram en klimat- och sårbarhetsanalys som ska utgöra grund för det vidare arbetet med klimatanpassningsplanen.

Att skapa en god bebyggd miljö är prioriterat då Nacka planerar för stark tillväxt kommande år. Nackaborna har det kortaste avståndet från sin bostad till skyddad natur av alla Sveriges kommuninvånare, konstaterar Statistiska Centralbyrån (SCB) i sin årliga rapport om skyddad natur. Nackabor har i genomsnitt endast 600 meter till ett skyddat naturområde, jämfört med 1,2 kilometer för invånare i hela Stockholms län. Andelen invånare som har högst 1 kilometers gångavstånd till större friluftsområde är 82,7

procent, vilket är en marginell ökning jämfört med föregående år. Andel invånare som har högst 300 meters gångavstånd till grönområde eller park uppmättes vara 53,5 procent 2021.

Under miljömålet God bebyggd miljö beslutades 2022 två nya indikatorer, kommunala solcellsanläggningar samt publika laddpunkter för elbil.

Ett rikt växt- och djurliv

Under året började Nackas grönytor skötas på ett nytt sätt. Nya skötselrutiner ska ge fler ängsliknande ytor med ökad biologisk mångfald. År 2021 blev Rensättra naturreservat Nackas femtonde i ordningen och består både av skogar, vatten och de öppna marker som tidigare hörde till Rensättra gård.

Under miljömålet Ett rikt växt och djurliv beslutades 2022 tre nya indikatorer, invasiva arter, grönstruktur och ekologiska spridningsfunktioner samt utvärdering av genomförda åtgärder för biologisk mångfald. Indikatorn för arter har också justerats och kompletterats med nya arter för att underlätta uppföljning.

Ekonomiska konsekvenser

Inga ekonomiska konsekvenser bedöms uppstå då ärendet endast är en uppföljning av 2021 års miljöarbete.

Det är respektive nämnd som ansvarar för att ta fram åtgärder kopplade till miljöprogrammet. Ekonomiska konsekvenser är därför beroende av vilka val av åtgärder som respektive nämnd kommer att föreslå i nämndernas mål- och budgetprocess.

Konsekvenser för barn

Allt miljöarbete leder till minskad negativ påverkan på barn och bättre förutsättningar för deras framtid och är således positivt för barnen.

Handlingar i ärendet

Bilaga 1. Uppföljning av Miljöprogram

Bilaga 2. Miljöprogram 2016–2030

Per Enarsson
Miljöchef
Miljöenheten

Anastasja Stengred
Miljösamordnare
Miljöenheten